

af ljus granit, är flisbildad, å framsidan temligen slät, dock ofvantill, särdeles å högra kanten, något afflisad, till en del af ålder, enär inskriftens två sista runor, som äro mattare än de öfriga, befinnas å en sådan afflagad, lägre eller djupare del. Frånsidan är ojämna. Största tjockleken uppgår till 11 tum (32,5 cm).

Runstenen står rest i Fredriksdals park på höjden nordväst om huvudbyggnaden. Stenen är 1,60 m hög, 1 m. bred vid foten, i toppen tangerande övre slinglinjen 80 cm. Slingans bredd är 7—8 cm. Stenens baksida är ännu slätare än framsidan men utan ristning.

Ormhuvudets linjer sammanlöpa icke i nosens spets utan gadden är ristad fritt i öppningen mellan nosens linjer. Vissa runors linjer äro ej heller framförda ända till vederbörande linje: 38 **r** i **brupur**, vars **r** har nedre strecket uppskjutande t. v. om mellanstrecket, 49 **a**, 50 **n** i **antapis**, 60 **t** i **austr**, 61 **t** i **at**.

I 1—6 **gnubha** betecknas **g** genom ett 2 cm långt streck över mitten på bistaven; ordet föregås av kors + och följes av tre prickar över varandra, säkert för att framhålla namnet. Ordet »lät» ristas 7—9 **lip**. I 63—67 **pikum** stå 66—67 **um** nedom en avsats, äro grunda men fullt klara.

Inskriften är följande:

I huvudslingan: + **gnubha** : **lip** : **raisa** : **stain** : **pinsa** : **hibtir** : **kulaif** : **brupur** **sin** I slingan ut-
5 10 15 20 25 30 35 40 45
 efter huvudslingans nedre linje: **han** : **antapis** : **austr** : **at** **pikum**
50 55 60 65

Om inskriftens tydning yttrar Bugge, *Runverser* s. 313 följande: »**lip**. Jfr **lipu** paa Habblingbo-Stenen, Gotland, efter Stephens II, 708 f. men anderledes L. 1575, Säve Nr 148. I L. 510, hvor B. har **hiftar**, har D. II, 151 ***iftar**. Jfr **hifir** L. 171, **haft** paa Falster-Stenen (Steph. II, 730) og **haftir** paa Egersund-Stenen i Norge viser, at det er muligt at opfatte **h** i **hifir** anderledes end som Tegn for **a**. **kulaif** kan være *Gullæif* for *Guðlæif*, neppe *Gunnlæif*. Første Navn **knubha** er sandsynlig det samme Mandsnavn *Gnúpa* (Fms, I, 116, hos Widukind *Chnuba*), der blev baaret af en dansk Konge, som blev døbt Aar 934. Denne Danske Konges Navn er nylig paavist i Genitiv **knubu** paa to slesvigske Runestene, se R. V. Liliencron og Handelsmann i *Kieler Zeitung* 1887, 15 August Abends, 21 August Morgens. Allerede for mange Aar siden havde jeg paa Runestenen hos Thorsen I, S. 43 formodet **ouk** (for **oui**) **knubu**. For Skrivemaaden **knubha** med **h** jfr til **krikha hut** L. 101 og andre Exempler foran, S. 49. *Gnúpa* är beslægtet med Isl. *Gnúpr*.» Om de slesvigska runstenarna DR. 70—71 Vedelspang se nu Wimmers behandling *D. Rm* I, 3, 4.

Uppgiften **at pikum** kunde väntas angiva stället för Gullevs död, men dels är icke något dylikt ortnamn bekant, dels har ristningen utseende att motsvara fsv. *at thingum* men i en annars icke uppvisad betydelse, som framträder i verbet *thinga* »betinga, genom överenskommelse åtaga sig», ags. *ge-pinge* n. »pactum», ty. *dingen* och uti fvn. *þingmannalið*, rsv. *þingalidh* »Knut den stores värvade livvakt», nämligen »krigstjänst i sold hos främmande furste», vilket annars uttryckes genom *ganga á mála*. Det är förmodligen i den ryska storfursten Jaroslavs (1015—1054) tjänst, som Gullev avlidit.

Översättning: Gnupa lät resa denna sten efter Gullev, sin broder. Han avled österut i krigstjänst.

34—35. Tjuvstigen, Vagnhärads sn, Hölöbo hd.

Pl. 24. Pl. 10: B. 780.

Litteratur: B. 780; L. 851, 852; Liljegren, Runlära, s. 81; Dybeck, Runa, fol. I, 86; Boije, Sv. fornml.för. tidskr. V, 141; Runverser, s. 155.

Runstenarna stå invid Tjuvstigen, en skogsväg från Vrå i Hölö sn till Nora i Vagnhärad, men äro enligt Boije på 1840-talet flyttade ett par hundra steg söderut från sin

ursprungliga plats, där ännu groparna, i vilka de lågo, synas. De stå nu söder om torpet Slagkärr, norr om Skräddartorpet. Slagkärr torde vara något närmare och är synligt från runstenarna, som ej stå långt från den gärdesgård, som skiljer den odlade marken kring torpet från skogen, i vilken runstenarna stå. Till Skräddartorpet däremot går vägen från runstenarna hela tiden genom skogen.

a) Sö. 34, L. 851. Ämnet är gråsten, höjden 2,03 m, bredden vid foten 2,42 m, i toppen tangerande nedre slinglinjen 1 m, slingans bredd 7 cm.

Inskriften börjar t. v. nedom slingknuten med 1—9 **styrlaugr**, vars 4 **r** är tillsatt under raden. I 10—12 **auk** är mellanrummet mellan **au** och det matta **k** stort nog för en runa och upptages av en knöl och en avsats, som försvårat ristning. Det andra namnet är svårläst. Efter det tydliga 13 **h**, vars stav går något t. h. om bistavarnas korsning, följer en tydlig stav med nästan lika tydlig bistav till **l** i toppen, vilken ock Boije säger vara säker, den utgår 1,5 cm t. h. om staven och är 4 cm lång. Men att 14 varit **l**, är nästan oantagligt, det övriga måste vara avflagat. Fördjupningarna i avflagningen tyda närmast på **r**, såsom ock både Dybeck och Boije funnit, men dessa fördjupningar äro dock intet att bygga på; Bugges mycket sannolika gissning i *Runverser* s. 155, not 1, att namnet varit **hulmbr**, är icke heller oförenlig med stenens beskaffenhet, om ock intet finnes, som direkt stöder den, och jag håller därför denna förmodan för riktig. 15 är då **l**, med mycket svag stav och med bistav som gräns av avflagning mot en avsats. I 42—47 **brauiu** saknar 46 **i**, varmed uppenbarligen **t** är åsyftat, bistavar av samma djup som staven; på bistavarnas plats finnas dock två matta fördjupningar, som annars icke skulle tagas för huggna; B. 780 och Boije läsa **brauiu**. I 48—52 **nesta** finnes av 48 **n** blott högra bistaven och nedre staven; det övriga är förstört av en spricka. Ut i 59 **t** i **entapus** går ej staven upp till bistavarna. På stenen står 65—73 **austrueki**. I 17, 33, 42, 87 **b** nå bistavarna ej intill stavens mitt.

b) Sö. 35, L. 852.

Ämnet är gråsten, höjden 1,60 m, bredden vid foten 1,35 m, i toppen tangerande slinglinjen 90 cm, slingans bredd 8—9 cm.

I 1—3 **lit** når ej staven upp till bistavarna i 3 **t**. Om 4—9 **igiker** yttrar ock Boije, att 8 **e** på en tredjedel av sin längd från övre slinglinjen synes vara punkterad, men anmärker dock, att på stenen finnas flera likartade naturliga gropar. I 24—27 **sun** utgår från 27 **i** 1,5 cm uppifrån en fåra, som ser huggen ut och har form av bistav till **R r** men slutar 1,5 cm nedifrån. De skadade runorna efter 30—33 **sina** äro väsentligen rätt lästa i B. 780. Fullt i behåll är 34 **s**. 35 har säkerligen varit **u**; av staven, som står 5,5 cm från 34 **s**, finnes 6,5 cm nedifrån, c. 2,5 cm fattas alltså upptill, bistaven står 3 cm från staven och är i behåll 5 cm nedifrån. I B. 780 följer därpå punkt och 37 **a** är åter följd av punkt. Av 37 **a** finnes nedre staven och roten av högra bistaven. Avståndet 7,5 cm från 36 **n** till 37 **a** ger rum till en punkt; mellan 37 **a** och 38 **k** finnes en sådan. I 38—43 **kiarpi** äro 38—41 mycket skadade. Boije antager tre punkter efter varandra följa på 66—68 **hiu**; blott en synes dock vara huggen.

Inskrifterna på Sö. 34—35 äro följande:

a) Sö 34. **styrlaugr · auk · hulmbr · staina · raistu · at · brypr · sina · brauiu · nesta · pair · entapus · i · austrueki · purkil**. I vänstra korsfoten nedifrån uppåt: **auk**. Till vänster om korset vågrätt upp och ned: **sturbiarn**, lodrätt: **piaknar kupir**

b) Sö. 35. **lit · igiker · anan · raisa · stain · at · suni · sina · sun · a · kiarpi · kup · hialbi · ant · paira** × På ormens stjärt: **purir · hiu**.

Det enda svårtydda Sö. 35 är 34—37 **sun · a**, vars 37 **a** är att uppfatta som adv. *ā* »på», nämligen »på stenen», vadan 34—36 **sun** måste beteckna det, som anbragtes på stenen, d. v. s. ristningen, och torde vara subst. fsv. *sýn*, fvn. *sjón*, *sýn*, f. i bet. vad man ser», här ungefär »sirning»; 4—9 **igiker** måste ju vara mans-

namnet *Ingigēr*, ehuru dess ställning i början av den andra inskriften av två samhöriga är sådan, att man där snarare väntar namnet på en moder, än på en fader.

Översättning: Sö. 34: Styrlög och Holm reste stenar efter sina bröder, närmast vägen. De avledo i österväg, Torkel och Styrbjörn, goda kämpar. Sö. 35: Ingeger lät resa en annan sten, efter sina söner, sirning därpå gjorde. Gud hjälpe deras ande. Torer högg.

Utom de två sista satserna äro båda inskrifterna i fornyrdeslag:

Styrlōgr ok Holmbr

stēna rēstu

at brōdhr sīna

brōtu næsta

þēr ændadhus

ī Ōstrvæghi

Þorkæl ok Styrbjærn

Þiæghnar gōdhi

Læt Ingigēr

annan rēsa stēn

at syni sīna;

sýn ā giærdhi.

36. Trosa bro, Vagnhärads sn, Hölebo hd.

Pl. 25. Pl. 10: B. 779.

Litteratur: B. 779; L. 849; Buræus Fa 6, Sudromannia Nr 3; Fa 5, Nr 520; Dybeck, Runa fol. I, 86; Boije, Sv. fornm.för. tidskr. V, 143.

Runstenen står rest i Åda allé, nnv. om Åda, vid vägens västra kant, på det ställe, där vägen närmar sig mest till Trosaån.

Ämnet är gråsten; höjden 1,38 m, bredden vid foten 78 cm, i toppen, tangerande nedre slinglinjen, 60 cm, slingans bredd 6—7 cm; stenens tjocklek på vänstra kanten, som är slät, 25 cm.

1—6 **purkir** föregås av en skada, i vilken dock med säkerhet intet skiljetecken funnits; av 4 **k** finnes av staven blott 2 cm, av bistaven 3 cm uppifrån i behåll, men det övriga spåras i skadans botten. Namnet 10—12 är **ure**; att 11 är **r**, såsom i B. 779, och icke **b**, som förmodas i L. 849, hava både Dybeck och Boije påpekat, men pricken på 12 **e** är omisskännlig, som sitter snett likt bistaven till **†**. Skiljetecknen äro runda punkter eller lodräta, sneda eller vågräta korta streck. Efter 41—43 **sin** och 44—46 **auk** stå kolon av vågräta streck.

Inskriften är följande:

purkir · auk · ure · þair · raistu · staina · at · ulaif · fapur · sin = auk = at · suain · brupur sin ·

5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60

Namnet **ure** motsvarar fsv. *Orri* (Hellquist, *Fsv. tilln.* 97), isl. *Orri* (F. Jónsson, *Tilnærne i den isl. Oldlitt.* 309), som förekommer som öknamn. Jfr Sö. 351 Valstad.

Översättning: Torger och Orre, de reste stenar efter Olev, sin fader, och efter Sven, sin broder.

Ristningen härrör troligen från Torer, se Inl. § 17.